

BOSNA I HERCEGOVINA - БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА

*Agencija za razvoj visokog obrazovanja
i osiguranje kvaliteta/kvalitete
Bosne i Hercegovine
Banja Luka*

*Агенција за развој високог образовања
и обезбјеђивање квалитета
Босне и Херцеговине
Бања Лука*

Agency for Development of Higher Education and Quality Assurance of Bosnia and Herzegovina

Broj:

PRIJEDLOG

Datum:

Na osnovu člana 24. Zakona o ministarstvima i drugim organima uprave Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 5/03, 42/03, 26/04, 42/04, 45/06, 88/07, 35/09, 59/09, 103/09, 87/12, 6/13, 19/16 i 83/17) i člana 11. Odluke o godišnjem planiranju rada i načinu praćenja i izvještavanja u institucijama Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 94/14), Agencija za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta, *p o d n o s i*

IZVJEŠTAJ O RADU AGENCIJE ZA RAZVOJ VISOKOG OBRAZOVANJA I OSIGURANJE KVALITETA ZA 2023. GODINU

I - UVOD

Agencija za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta (u daljem tekstu: Agencija) osnovana je članom 47. Okvirnog zakona o visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, broj:59/07 i 59/09) kao samostalna upravna organizacija. Nadležnosti Agencije definisane su članovima 48. 49. i 50. Okvirnog zakona o visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini, a organizacija, upravljanje, rukovođenje i finansiranje Agencije propisani su članovima 51. i 52. Okvirnog zakona.

Aktivnosti Agencije za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta tokom 2023. godine bile su bazirane na Programu rada Agencije za 2023.godinu. Planirani godišnji rezultati Agencije proizlaze iz Srednjoročnog plana rada Agencije 2023.-2025.godine, a koji je bio i osnova za izradu godišnjeg programa rada Agencije.

Srednjoročni cilj Agencije - *Unapređenje politika, izvršavanje međunarodnih obaveza i razvoj kvaliteta u oblasti obrazovanja u Bosni i Hercegovini* - implementiran je putem specifičnog cilja - *Jačanje osiguranja kvaliteta i stalni razvoj visokog obrazovanja u Bosni i Hercegovini*. Navedeni srednjoročni i specifični cilj Agencije ostvareni su kroz realizaciju jednog programa, pod nazivom *Provođenje tematskih analiza i procesa osiguranja kvaliteta*, te projekata:

1. Priprema i provođenje tematskih analiza i davanje savjeta i preporuka
2. Priprema i realizovanje obuka i radionica sa zainteresovanim stranama
3. Provođenje aktivnosti na evaluaciji i razvoju sistema internog osiguranja kvaliteta rada Agencije u skladu sa Evropskim standardima za osiguranje kvaliteta u visokom obrazovanju (ESG)
4. Postupci akreditacije visokoškolskih ustanova i studijskih programa u BiH u skladu sa Okvirnim zakonom i drugim aktima Agencije

U izvještajnom periodu, u oblasti izvršavanja zakonskih nadležnosti Agencije, primjetni su pomaci u odnosu na prethodni period izvještavanja, što je rezultat intenziviranja aktivnosti Agencije u oblasti akreditacije i reakreditacije visokoškolskih ustanova, te posebno akreditacije studijskih programa, dobre saradnje sa svim nadležnim obrazovnim vlastima i visokoškolskim ustanovama, angažmanu na međunarodnom planu, koji se posebno odnosi na realizaciju EU projekta „Podrška evropskim agencijama za osiguranje kvaliteta u ispunjavanju Evropskih standarda i smjernica - ESG-a“ („Supporting European QA Agencies in meeting the ESG“ - SEQA ESG II), kojim koordinira Evropska asocijacija za osiguranje kvaliteta ENQA i koji daje podršku QA agencijama za punopravno članstvo u ENQA.

U nastojanju ostvarivanja punopravnog članstva u ENQA-i, Agencija je uporedo sa svojim redovnim aktivnostima, učesnica ovog trogodišnjeg Projekta, koji se završava krajem 2025.godine. Na prvom sastanku Projekta, koji je održan u Briselu u martu 2023.godine učestvovali su predstavnici ove Agencije, kao i predstavnik Ministarstva civilnih poslova Bosne i Hercegovine koje je takođe uključeno u aktivnosti ovog projekta. Prva aktivnost u Bosni i Hercegovini je bio događaj pod nazivom, „*State Peer Counselling Meeting*“ (*Konsultativni sastanak eksperata u Bosni i Hercegovini*), koji je održan u decembru 2023.godine u Banjaluci u organizaciji Agencije i ENQA-e, a u čijoj pripremu i realizaciji su bili angažovani svi državni službenici i rukovodstvo Agencije u trajanju od skoro šest mjeseci. Ovaj događaj koji je od izuzetne važnosti, kako za Agenciju, tako i za cjelokupno visoko obrazovanje u Bosni i Hercegovini, imao je za cilj kreiranje systemske svijesti i zajedničkog razumijevanja svih učesnika na nivou države za sva pitanja i izazove koje je potrebno riješiti radi uspješne implementacije ESG-a kako bi se osiguralo da ne postoje nikakve zakonske ili druge pravne prepreke da bi agencije i visokoškolske ustanove u tom procesu imale svu neophodnu podršku. Ovaj događaj okupio je relevantne predstavnike nadležnih institucija Bosne i Hercegovine, ministarstava, akademske zajednice i drugih zainteresovanih strana iz sektora visokog obrazovanja. Uz podršku rukovodstva ENQA-e i EQAR-a (Evropski registar agencija za osiguranje kvaliteta u visokom obrazovanju) i stručnjaka iz evropskih agencija koje su već dokazale usklađenost svog rada sa ESG, razgovarano je o temama koje se odnose na vanjsko osiguranje kvaliteta u visokom obrazovanju i ispunjavanje Evropskih standarda i smjernica za osiguranje kvaliteta (ESG) i puta ka punopravnom članstvu u ENQA. Jedan od rezultata ovog uspješnog događaja je kreiranje Akcionog plana za unapređenje osiguranja kvaliteta u Bosni i Hercegovini, čija izrada je planirana početkom 2024. godine. Pravo apliciranja za punopravno članstvo u ENQA-i, Agencija ostvaruje tek završetkom navedenog projekta, odnosno ne prije druge polovine 2025. godine.

S tim vezi, a konkretno za bolji stepen ispunjenosti određenih ESG standarda, Agencija je u izvještajnom periodu usvojila i određen set dokumenata kojima su unapređene aktivnosti akreditacije visokoškolskih ustanova, te pojednostavljene procedure prijavljivanja i izbora na Listu stručnjaka Agencije. Ti dokumenti su: *Preporuke za regulisanje postupka akreditacije visokoškolskih ustanova i studijskih programa 1. i 2. ciklusa studija u Bosni i Hercegovini* (*Službeni glasnik BiH* broj: 34/23); *Pravilnik o načinu provođenja javnog konkursa za izbor domaćih i međunarodnih stručnjaka za ocjenjivanje i reviziju kvaliteta i davanje preporuka o akreditaciji visokoškolskih ustanova i studijskih programa* („*Službeni glasnik BiH*“ broj: 22/23); *Odluka o načinu formiranja Komisije za izbor domaćih i međunarodnih stručnjaka koji daju ocjenu i obavljaju reviziju kvaliteta i daju preporuke o akreditaciji visokoškolskih ustanova i studijskih programa* („*Službeni glasnik BiH*“ broj: 22/23) i *Odluka o kriterijima za izbor domaćih i međunarodnih stručnjaka koji daju ocjenu i obavljaju reviziju kvaliteta i daju*

preporuke o akreditaciji visokoškolskih ustanova i studijskih programa („Službeni glasnik BiH“ broj: 22/23).

U 2023. godini je održano ukupno 8 sjednica Upravnog odbora Agencije.

U izvještajnom periodu, Agencija je, u okviru utvrđenog programa i projekata, realizovala slijedeće prioritetne zadatke planirane Programom rada za 2023. godini, i to:

- **Provođenje tematskih analiza**

Tokom 2023. godine urađene su sljedeće analize:

1. *Informacije o sistemu visokog obrazovanja u BiH*

Agencija je i u izvještajnom periodu prikupljala podatke i informacije iz sistema visokog obrazovanja u BiH i ažurirala svoje interne baze podataka/evidencije. Prikupljanje podataka je realizovano u saradnji sa svim nadležnim obrazovnim vlastima u BiH, visokoškolskim ustanovama, i od ove akademske godine sa studentskim predstavničkim tijelima visokoškolskih ustanova u BiH. Podaci su prikupljeni u cilju planiranja radnih procesa Agencije, kao i realizaciju istih, te služe i kao inputi za druga istraživanja Agencije. Za ove potrebe Agencija je prikupila informacije o statusu licenciranih visokoškolskih ustanova u BiH, zatvorenim i novoosnovanim visokoškolskim ustanovama, kao i podatke o promjenama statusa ustanova, ili drugim podacima (promjena naziva ustanova, sjedišta ustanova i dr.). Ovi podaci su prikupljeni isključivo od nadležnih obrazovnih vlasti u BiH, a posebno iz razloga što se neki od njih koriste za unos u Državni registar akreditiranih visokoškolskih ustanova u BiH. Nadležne obrazovne vlasti su za Agenciju relevantan izvor informacija s obzirom da se prema Pravilniku o vođenju Državnog registra akreditovanih visokoškolskih ustanova u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, broj 91/11) unos podataka u Registar i izmjene podataka vrše na osnovu informacije i odluke nadležnog tijela. Agencija za redovnu korespondenciju sa visokoškolskim ustanovama u BiH koristi internu bazu kontakt podataka, a korespondencija se u najvećoj mjeri odvija preko uspostavljene QA mreže (sve visokoškolske ustanove imaju jednu ili više osoba zaduženih za osiguranje kvaliteta - QA koordinatori). Analizom dosadašnje saradnje uočena je nedovoljna uključenost pojedinih kategorija zainteresiranih strana u rad Agencije, posebno kategorije studenti. Iz tog razloga od ove akademske godine u saradnji sa svim visokoškolskim ustanovama u BiH,

Agencija je formirala mrežu kontakt osoba studentskih predstavničkih tijela visokoškolskih ustanova u BiH. Cilj formiranja ove mreže je unapređenje saradnje i veće učešće studenata u radu Agencije u narednom periodu.

2. *Uključenost studenata u rad Agencije i podizanje svijesti o važnosti učešća u vanjskom osiguranju kvaliteta*

Agencija je, koristeći se mrežom studentskih predstavničkih tijela, uradila online anketu u periodu od 24.11.2023.godine do 29.11.2023.godine, putem anketnog upitnika. Anketa je rađena sa ciljem da rezultati ankete posluže kao smjernice za kreiranje daljih aktivnosti Agencije u unapređenju politika informisanja studenata za uključenost u rad Agencije i podizanje svijesti o važnosti učešća u vanjskom osiguranju kvaliteta. Rezultati ankete su prezentirani na Konsultativnom sastanku eksperata u BiH - SEQA-ESG 2, u Banja Luci, 04.12.2023.godine. Na osnovu rezultata ove ankete, Agencija je kreirala buduće aktivnosti za identifikovana područja koja je potrebno unaprijediti u narednom periodu.

3. *Kritički osvrt - Samorefleksija o ESG standardima koji se odnose na ciljeve projekta SEQA-ESG 2 (Critical reflection - Self-reflection on the ESG standards related to SEQA-ESG 2 objectives)*

Dokument analitičkog karaktera je svojevrsna analiza aktualnijeg stanja ispunjenosti ESG standarda u radu Agencije sa zaključcima o aktivnostima koje će Agencija preduzeti na poboljšanju usklađenosti rada sa ESG standardima. Ovaj analitički dokument je bio osnov za konsultativno-radnu (Peer Counseling visit) posjetu delegacije ENQA/EQAR početkom decembra 2023. godine u sklopu EU projekta SEQA-ESG II, a zaključci su prezentirani svim zainteresiranim stranama koje su participirale tokom pomenutog radno-konsultativnog sastanka. Svi prijedlozi Agencije za navedena poboljšanja biće i sastavni dio novog Akcionog plana realizacije Preporuka ENQA Panela, koji će Agencija uraditi sa predstavnicima ENQA, EQAR i stručnjaka i QA agencija iz Belgije i Španije (Katalonija) koje su punopravne članice ENQA.

4. *Evaluacija zadovoljstva stručnjaka postupcima akreditacije studijskih programa u BiH*
Evalucioni obrazac je dostavljen komisijama stručnjaka koje su učestvovali u postupcima akreditacije studijskih programa u cilju prikupljanja njihovih mišljenja na kreirana pitanja otvorenog, zatvorenog i kombiniranog tipa koja su se odnosila na razumjevanje kriterija za akreditaciju studijskih programa, uloge nadležnih obrazovnih vlasti i Agencije, kvalitet saradnje sa stručnjacima u komisijama, transparentnost procedura, logistička podrška itd. Odgovori na evaluacijski obrazac biće polazna osnova i smjernice Agenciji da u narednoj godini unaprijedi dokumente koji su predviđeni kao način realizacije Preporuka ENQA Panela u sklopu Akcionog plana realizacije navedenih preporuka.

- **Organizacija aktivnosti za i sa ključnim partnerima**

U izvještajnom periodu Agencija je organizovala više događaja, od kojih izdvajamo slijedeće:

1. *Sastanci sa zainteresovanim stranama*

- Delegacija Nacionalne agencije Slovenije za kvalitet u visokom obrazovanju (NAKVIS) boravila je u radnoj posjeti Agenciji za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta Bosne i Hercegovine, januar 2023.god.
- Delegacija Agencije za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta organizovala je sastanke sa Ministarstvom civilnih poslova Bosne i Hercegovine, a tokom sastanka razmijenjena su mišljenja o aktuelnim temama u visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini, te je dio razgovora bio posvećen pitanjima statusa visokoškolskih kvalifikacija iz Bosne i Hercegovine u Hrvatskoj i Sloveniji, februar 2023.god.
- Rukovodstvo Agencije za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta razgovarali su sa predstavnicima Mašinskog fakulteta Univerziteta u Zenici o konferenciji Kvalitet 2023 održanoj u junu u Neumu, a čiji je jedan od suorganizatora bila Agencija, februar 2023.god.
- Direktor Agencije za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta BiH i Rektor Univerziteta u Banjoj Luci razgovarali su o aktivnostima na rješavanju problema vezanih za vrednovanje visokoškolskih diploma stečenih u Bosni i Hercegovini u zemljama regiona, maj 2023.god.
- Predstavnice Agencije za znanost i visoko obrazovanje Hrvatske boravili su u radnoj posjeti Agenciji za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta Bosne i Hercegovine. Jedna od centralnih tema sastanka odnosila se na pitanje vrednovanja visokoškolskih kvalifikacija iz Bosne i Hercegovine u Hrvatskoj, a nakon zaključka sa posljednje zajedničke sjednice Vijeća ministara BiH i Vlade Republike Hrvatske, održane u Zagrebu, 20.06.2023.godine, kojim su dvije

agencije pozvane da intenziviraju saradnju u svrhu vrednovanja BH visokoškolskih kvalifikacija u Hrvatskoj, novembar 2023.god.

- Direktor Agencije je učestvovao u radu svih održanih sjednica Rektorske konferencije Bosne i Hercegovine.

2. *Aktivnosti/događaji sa zainteresovanim stranama*

Tokom 2023. godine Agencija je organizovala aktivnosti/događaje za predstavnike visokoškolskih ustanova i nadležnih obrazovnih vlasti:

- ✓ 11.05.2023. godine – Agencija za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta (HEA) u saradnji sa Ministarstvom civilnih poslova Bosne i Hercegovine, organizovala je radni sastanak sa nadležnim obrazovnim vlastima s ciljem predstavljanja i rasprave o inicijativi za izmjene i dopune Okvirnog zakona o visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini koju je pokrenula Agencija.
- ✓ Agencija za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta BiH, Univerzitet u Zenici, Fakultet za mašinstvo, kompjuterske nauke i elektrotehniku Sveučilišta u Mostaru, Univerzitet Dicle (Turska), Asocijacija za kvalitet BiH te Institut za privredni inženjering Zenica bili su suorganizatori i aktivni učesnici 13. međunarodne naučno-stručne konferencije “QUALITY 2023” od 19. do 21. juna u Neumu. Na konferenciji je bilo ukupno 80 prijavljenih radova u zborniku radova od čega 69 naučnih radova od 175 autora i koautora iz sedam zemalja.
- ✓ Konsultativni sastanak eksperata u Bosni i Hercegovini “State Peer Counselling Meeting”, održan je 04. 12.2023.godine u Banjaluci. Reč je o prvoj aktivnosti u Bosni i Hercegovini u okviru projekta pod nazivom “Podrška evropskim agencijama za osiguranje kvaliteta u ispunjavanju Evropskih standarda i smjernica (ESG)“ („Supporting European QA Agencies in meeting the ESG“ - SEQA ESG II) kojim koordinira ENQA. Događaj u Banjaluci organizovala je Agencija za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta Bosne i Hercegovine u saradnji sa Evropskom asocijacijom za osiguranje kvaliteta u visokom obrazovanju (ENQA,) kao koordinatorom Projekta. Cilj događaja bio je kreiranje systemske svijesti i zajedničkog razumijevanja svih učesnika na nivou države kako bi bile identifikovane oblasti u kojima je potrebno reagovati i riješiti određena pitanja i izazove, a sve u pravcu usklađivanja sa zahtjevima Evropskih standarda i smjernica za osiguranje kvaliteta u Evropskom prostoru visokog obrazovanja (ESG).

- **Organizacija obuka stručnjaka za akreditaciju u saradnji sa nadležnim obrazovnim vlastima**

Agencija je u izvještajnom periodu, počev od februara 2023. g. počela realizirati teoretske obuke za stručnjake preko Adobe Connect platforme koja ima visok nivo interakcije učesnika i trenera. Nakon svake prezentacije, stručnjaci iz različitih kategorija, putem kviza odgovaraju na određeni broj pitanja, te imaju mogućnost diskusije po svakoj temi, kao i evaluacije provedene obuke u cilju njenog unapređenja. U toku 2023. g. realizirane su tri obuke za stručnjake sa Liste stručnjaka, osam online obuka za imenovane Komisije stručnjaka, te sedam pripremnih sastanaka pred sami termin posjeta stručnjaka za akreditaciju visokoškolskih ustanova i studijskih programa. Online obuke stručnjaka, bilo kao opšte/teorijske za sve stručnjake ili kao

obuke/pripremni sastaci pred posjetue, pokazale su se kao vrlo efikasne i korisne za kvalitetan rad stručnjaka u komisijama za akreditaciju, te će se i u narednom periodu preferirati ovaj način provođenja obuka, pogotovo što se očekuje povećanje broja stručnjaka nakon raspisivanja konkursa koji se odnose na izbor stručnjaka na Listu stručnjaka, a prema pojednostavljenim procedurama u skladu sa novousvojenim dokumentima iz ove oblasti.. Konkretno za studente se više neće tražiti kao uslov prethodno iskustvo u QA aktivnostima, već će ih Agencija nakon izbora na Listu stručnjaka obučavati, naravno preferirajući online model obuka. Stručnjaci sa Liste stručnjaka Agencije, koji su prošli obuku naše Agencija , učestvovali su u aktivnostima drugih QA agencija u EHEA, kao i akreditacijama pod njihovom nadležnosti. Tako je jedan dio bh stručnjaka učestvovao u postupcima akreditacije u inostranstvu (Rumunija; Crna Gora, Srbija, Litvanija, Estonija....).

- **Realizacija preporuka iz Izvještaja o eksternoj evaluaciji Agencije provedene od strane Evropske asocijacije za osiguranje kvaliteta u visokom obrazovanju (ENQA).**

Odbor za osiguranje kvaliteta Agencije (dalje: Odbor) prati realizaciju Akcionog plana i u pravilu sačinjava periodični *Izvještaj o izvršenju akcionog plana realizacije preporuka ENQA panela*, o čemu informira rukovodstvo Agencije. Izvještaj o realizaciji ENQA preporuka, odnosno stanje o realizaciji preporuka, Odbor je predstavio kroz radni dokument Informacija o izazovima Agencije za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta BiH u radu, koja je kasnije pretočena u finalni dokument pod nazivom Kritički osvrt - Samorefleksija o ESG standardima koji se odnose na ciljeve projekta SEQA-ESG 2 (Critical reflection - Self-reflection on the ESG standards related to SEQA-ESG 2 objectives). Navedeni dokument dostavljen je ENQA-i i EQAR-u i poslužio je kao osnov za konsultativno-radnu (Peer Counseling visit) posjetu delegacije ENQA/EQAR početkom decembra 2023. godine u sklopu EU projekta (SEQA-ESG II). Taj dokument je predstavio sve izazove s kojima se Agencija susreće u realizaciji Preporuka ENQA Panel, te stepen njihove realizacije. Agencija je realizirala u znatnoj mjeri one preporuke čija je realizacija isključivo u njenoj nadležnosti. Tako npr. u vezi sa preporukom da se kompletiraju institucionalne akreditacije i započnu akreditacije studijskih programa (3.1.b), Agencija je završila 95 % institucionalnih akreditacija postojećih visokoškolskih ustanova, a u cilju obimnije akreditacije studijskih programa pripremila je donijela Preporuke za regulisanje postupka akreditacije visokoškolskih ustanova i studijskih programa 1. i 2. ciklusa studija u Bosni i Hercegovini, te je u tom smislu u 2023. godini povećan broj akreditiranih studijskih programa, posebno po modelu klastera. Agencija je takođe povećala obim uključivanja zainteresiranih strana u aktivnosti Agencije. Npr. u Radnu grupu za izradu dokumenta o modelima akreditacije studijskih programa, osim predstavnika Agencije bila su uključena i tri predstavnika Upravnog odbora Agencije i tri predstavnika nadležnih obrazovnih vlasti.

- **Razvijanje i poboljšanje procesa akreditacije u skladu sa mandatom Agencije**

Agencija je, u cilju postizanja efikasnije akreditacije studijskih programa, donijela dokument Preporuke za regulisanje postupka akreditacije visokoškolskih ustanova i studijskih programa 1. i 2. ciklusa studija u Bosni i Hercegovini. Ovim dokumentom su preciznije definisani modeli akreditacije studijskih programa i faze koje su njihov sastavni dio, te uloga svih učesnika u ovim procesima što predstavlja značajan iskorak u razvijanju i poboljšanju procesa akreditacije po uzoru na najbolje evropske prakse.

Uz već ranije vodiče (Metodologija pisanja izvještaja komisija stručnjaka za akreditaciju studijskih programa, Vodič za jačanje internacionalizacije visokoškolskih ustanova u BiH,

Vodič o efektivnoj uključenosti zainteresovanih strana u osiguranje kvaliteta) u čijoj izradi je kroz određene projekte učestvovala Agencija, povećan je i broj akreditovanih studijskih programa na visokoškolskim ustanovama u BiH po godinama.

Nakon što je donesen dokument Preporuke za regulisanje postupka akreditacije visokoškolskih ustanova i studijskih programa 1. i 2. ciklusa studija, očekuje se intenziviranje akreditacije studijskih programa. Nadležne obrazovne vlasti su dužne da u svojim pravnilnicima o akreditaciji definišu modele akreditacije u skladu sa Preporukama Agencije. To je npr. već uradilo nadležno Ministarstvo Tuzlanskog kantona i Agencija za visoko obrazovanje Republike Srpske, koji su prvi u BiH sa Agencijom proveli i akreditaciju studijskih programa po modelu klastera, a koja je uspješno okončana izdavanjem prvih rješenja o klasterskoj akreditaciji studijskih programa i upisom u Državni registar. Dodatno, u skladu sa navedenim preporukama, navedene nadležne obrazovne vlasti u svojim aktima su regulisali pozitivnu praksu da prije upućivanja zahtjeva za akreditaciju, bilo visokoškolske ustanove bilo studijskog programa, izvrše provjeru ispunjenosti uslova iz licence, pa tek po potvrđivanju ispunjenosti ovih uslova, moguće je proslijediti Agenciji na dalje postupanje predmetne zahtijeve za akreditaciju. Navedeno predstavlja unapređenje i kvalitativni pomak, a što bi trebalo da olakša rad komisija stručnjaka posebno u pogledu konzistentnog tumačenja ispunjenosti onih kriterija koji se odnose na nastavano i nenastavno osoblje i materijalno - tehničke resurse ustanova.

- **Realizovanje postupaka akreditacije visokoškolskih ustanova i studijskih programa**

U izvještajnom periodu, Agencija je, po prijedlozima nadležnih obrazovnih vlasti, izvršila imenovanja komisija stručnjaka za ocjenjivanje i reviziju kvaliteta i davanje preporuka o akreditaciji sljedećih visokoškolskih ustanova:

1. Komisija stručnjaka za akreditaciju Univerziteta „Džemal Bijedić“ u Mostaru
2. Komisija stručnjaka za akreditaciju Sveučilišta u Mostaru
3. Komisija stručnjaka za akreditaciju Univerziteta za poslovni inženjering i menadžment, Banja Luka,

te studijskih programa, kako slijedi:

1. Komisija stručnjaka za akreditaciju klastera studijskih programa Filozofija I Univerziteta u Tuzli
2. Komisija stručnjaka za akreditaciju klastera studijskih programa Filozofija II Univerziteta u Tuzli
3. Komisija stručnjaka za akreditaciju klastera studijskih programa Pravo Univerziteta u Tuzli
4. Komisija stručnjaka za akreditaciju klastera studijskih programa Elektotehnika Univerziteta u Tuzli
5. Komisija stručnjaka za akreditaciju klastera studijskih programa Tehnologija Univerziteta u Tuzli
6. Komisija stručnjaka za akreditaciju klastera studijskih programa Tjelesni odgoj i sport Univerziteta u Tuzli

Zaključno sa 31.12.2023. godine, u Državni registar akreditovanih visokoškolskih ustanova u BiH upisano je ukupno 40 visokoškolskih ustanova i 115 studijskih programa od čega je u 2023. godini upisana jedna ustanova i 38 studijskih programa.

Lista akreditovanih visokoškolskih ustanova u BiH, objavljena je i stalno dostupna na internet stranici Agencije http://hea.gov.ba/akreditacija_vsu/Default.aspx.

- **Usvojeni akti Agencije**

Agencija za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta Bosne i Hercegovine unaprijedila je procedure i dokumente za izbor domaćih i međunarodnih stručnjaka na Listu stručnjaka. Tri nova dokumenta objavljena su u „Službenom glasniku Bosne i Hercegovine“, broj:22/23 i to:

- Pravilnik o načinu provođenja javnog konkursa za izbor domaćih i međunarodnih stručnjaka za ocjenjivanje i reviziju kvaliteta i davanje preporuka o akreditaciji visokoškolskih ustanova i studijskih programa
- Odluka o načinu formiranja komisije za izbor domaćih i međunarodnih stručnjaka koji daju ocjenu i obavljaju reviziju kvaliteta i daju preporuke o akreditaciji visokoškolskih ustanova i studijskih programa
- Odluka o kriterijima za izbor domaćih i međunarodnih stručnjaka koji daju ocjenu i obavljaju reviziju kvaliteta i daju preporuke o akreditaciji visokoškolskih ustanova i studijskih programa

U „Službenom glasniku BiH“, broj 39/23 objavljen je dokument:

- Uputstvo o izmjenama i dopunama uputstva o formi i sadržaju diplome i dodatka diplomi koju izdaju akreditirane visokoškolske ustanove

U „Službenom glasniku BiH“, broj 34/23 objavljen je dokument:

- Preporuke za regulisanje postupka akreditacije visokoškolskih ustanova i studijskih programa 1. i 2. ciklusa studija u Bosni i Hercegovini

- **Učešće u aktivnostima u okviru procesa pristupanja Bosne i Hercegovine EU i međunarodnim projektima i programima**

Tokom 2023. godine Agencija je, između ostalog, aktivno učestvovala i dala poseban doprinos u radu:

- ✓ tri važna događaja svjetskog, evropskog i regionalnog nivoa u Astani (Kazahstan) od 31.05.-03.06.2023.godine, Generalnoj skupštini INQAAHE (International Network Quality Assurance Agencies in Higher Education), trećem sastanku radne grupe - Thematic Peer Review TPG C on QA Bolognja Follow-Up Grupe, te takođe, na Generalnoj skupštini CEENQA-e (Central and Eastern European Network of Quality Assurance Agencies in Higher Education) održana radionica na temu “People and Culture in QA Agencies
- ✓ radionice na temu „Integracija Evropskih standarda i smjernica (ESG) u radu agencija za osiguranje kvaliteta u visokom obrazovanju Zapadnog Balkana“ održane u Zagrebu, 6. i 7.jula 2023.godine. Organizatori radionice bili su Inicijativa za reformu obrazovanja u Jugoistočnoj Evropi (ERI SEE), Regionalni Savjet za saradnju (RCC)

i Agencija za znanost i visoko obrazovanje Republike Hrvatske (AZVO). Cilj radionice je bila razmjena iskustava između agencija u procesu implementacije Evropskih standarda i smjernica (ESG), predstavljanje Regionalnog registra akreditiranih ustanova visokog obrazovanja i studijskih programa, kao i identificiranje nacionalnih i regionalnih prioriteta u procesu osiguranja kvaliteta visokog obrazovanja.

- ✓ dvodnevne Konferencija Balkanske asocijacije univerziteta pod nazivom: „Akademska saradnja, izazovi i buduće perspektive na Balkanu“, 27.09.2023. godine - u Tuzli, pod predsjedavanjem Univerziteta u Tuzli. Na panelu pod nazivom „Interenacionalizacija na balkanskim univerzitetima: Potencijali i izazovi“, između ostalih, učestvovao je i pomoćnik direktora Agencije za osiguranje kvaliteta.
- ✓ konferencije "Kvalitet i osiguranje kvaliteta u visokom obrazovanju - Trendovi i razvoj u EU i Zapadnom Balkanu" u organizaciji Ministarstva obrazovanja i nauke Republike Sjeverne Makedonije u saradnji sa Sekretarijatom Inicijative za reformu obrazovanja jugoistočne Evrope (ERI SEE), u Skoplju od 26.-27. 09.2023.godine, a koja je okupila ministre i druge visoko rangirane državne zvaničnike iz regiona, predstavnike nadležnih institucija, akademske zajednice i stručnjake iz Zapadnog Balkana i Evropske unije (EU).
- ✓ sjednice Upravnog odboru CEENQA-e (Central and Eastern European Network of Quality Assurance Agencies in Higher Education), 08.11.2023.godine. Poseban fokus ove sjednice bila je izrada strateškog dokumenta CEENQA Strategija 2024-2030.
- ✓ sastanaka Pododbora za inovacije, informaciono društvo i socijalnu politiku između Evropske unije i Bosne i Hercegovine te je participirala u izradi *Dokumenta za diskusiju*, te dala doprinos u dokumentu *Prilog institucija* izvještavajući o izvršenju prioriteta i mjera za njihovu realizaciju, a koje su u nadležnosti Agencije. U izvještajnom periodu, u okviru navedenih aktivnosti, istaknut je pomak i unapređenje saradnje i aktivnosti Agencije u referentnim oblastima.
- ✓ HERE tima (Tim stručnjaka za reformu visokog obrazovanja) čiji je član predstavnik Agencije.

I – a) Osnovni problemi i izazovi u realizaciji Programa rada

Svaki od prioritenih zadataka planiranih Programom rada Agencije, podrazumijeva s jedne strane, ispunjavanje određenih pretpostavki kako bi mogao biti realizovan, dok s druge strane, postoje mogući rizici i problemi, koji utiču na rezultat navedenih zadataka, odnosno aktivnosti. Generalno, otežavajući faktori u radu Agencije su, kako slijedi:

1. Agencija je i u 2023. godini raspolagala nedovoljnim ljudskim resursima, a imajući u vidu da je Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji Agencije predviđeno 35 izvršilaca na sistematizovanim radnim mjestima, dok je trenutno zaposleno 19 izvršilaca, od čega 3 imenovana lica, 10 državnih službenika i 6 zaposlenika.
2. Od eksternih izazova, koji se odražavaju na rad Agencije, a na koje Agencija ne može uticati, to je, između ostalog, kompleksnost postupka akreditacije i reakreditacije visokoškolskih ustanova u smislu uključenosti i koordinacije više učesnika u procesu akreditacije.

3. Jedan od otežavajućih faktora odnosi se i nedovoljan odaziv studentske populacije na Konkurs za Listu stručnjaka, te činjenicu da su stručnjaci iz kategorije Međunarodni stručnjak najvećim dijelom iz okruženja, pa su, kao takvi, uglavnom i imenovani u komisije.
4. Takođe, jedan od izazova odnosi se i na otežano prikupljanje podataka za tematske analize zbog nedostavljanja traženih podataka, te dostavljanja neblagovremenih ili nepotpunih podataka, od strane pojedinih nadležnih institucija u BiH i visokoškolskih ustanova u BiH.

Zaključak

Uprkos problemima i izazovima sa kojima se susretala u svom radu tokom izvještajnog perioda, Agencija je predano radila ispunjavajući aktivnosti planirane Programom rada za 2023.godinu i drugim aktima Agencije, Okvirnim zakonom o visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini te Prioritetima za razvoj visokog obrazovanja u Bosni i Hercegovini za period 2016.-2026.godina. Kontinuirano su provođene aktivnosti na rješavanju spornih pitanja iz prethodnog perioda u oblasti akreditacije visokoškolskih ustanova i studijskih programa te je intenzivirano planiranje i stvaranje normativnih pretpostavki za nastavak ovih postupaka, prije svega putem implemenatacije novih dokumenata, odnosno revidiranja postojećih s ciljem njihovog kvalitetnijeg i eksplicitnijeg provođenja radi unapređenja postupaka akreditacije visokoškolskih ustanova i studijskih programa.

Agencija je nastavila sa jačanjem regionalne i međunarodne saradnje od čega se posebno ističe učešće u projektu „Podrška evropskim agencijama za osiguranje kvaliteta u ispunjavanju Evropskih standarda i smjernica - ESG-a“ („Supporting European QA Agencies in meeting the ESG“ - SEQA ESG II), kojim koordinira Evropska asocijacija za osiguranje kvaliteta ENQA i koji daje podršku QA agencijama za punopravno članstvo u ENQA-i. Realizacija aktivnosti u okviru ovog Projekta obilježila je ovaj izvještajni period, a sve i cilju ispunjavanja uslova za punopravni status Agencije u Evropskoj asocijaciji za osiguranje kvaliteta te Evropskom registru (EQAR).

II IZVJEŠTAJ O PROVOĐENJU AKCIONOG PLANA PREDVIĐENOG GODIŠNJIM PROGRAMOM RADA AGENCIJE

Opći cilj/načela razvitka: Pametan rast											
Strateški cilj: Razvoj ljudskih resursa											
Srednjoročni cilj: Unaprijediti politike i razvoj kvaliteta u oblasti obrazovanja u Bosni i Hercegovini											
Programi, projekti i aktivnosti	Nosilac aktivnosti (organizaciona jedinica)	Pokazatelji				Izvori finansiranja i troškovi		Vrijeme provedbe		Komentar	
		Jedinica mjerenja (% , broj ili opisno)	Polazna vrijednost 2002	Ciljana vrijednost 2023	Ostvarena vrijednost na kraju godine 2023	Izvori finansiranja (proračun, krediti, donacije, ostalo)	Planirani troškovi	Ostvareni troškovi	Planirani kvartal za provedbu		Kvartal kada je aktivnost provedena
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.Specifični cilj: Jačanje osiguranja kvaliteta i stalni razvoj visokog obrazovanja u Bosni i Hercegovini											
1.1. Program: Provođenje tematskih analiza i procesa osiguranja kvaliteta											
Projekti											
Aktivnosti											
1.1.1 Provođenje tematskih istraživanja i analiza	1.1.1.1. Prikupljanje i obrada podataka za analize	Sektor za razvoj visokog obrazovanja	Broj	5	5	4	Budžet			II, III, IV kvartal	II, III, IV
	1.1.1.2. Definisanje zaključaka i izrada analiza sa svjetima i preporukama										
1.1.2 Priprema i realizovanje obuka i radionica sa zainteresovanim stranama	1.1.2.1. Priprema obuka i radionica sa ekspertima, visokoškolskim ustanovama i nadležnim obrazovnim vlastima	Sektor za razvoj visokog obrazovanja i Sektor za osiguranje kvaliteta	Broj	6	6	6	Budžet			I, II, III,IV kvartal	II, III
	1.1.2.2. Organizacija i izvođenje obuka i radionica sa ekspertima, visokoškolskim ustanovama i nadležnim obrazovnim vlastima										
1.1.3 Provođenje aktivnosti na evaluaciji i razvoju sistema internog osiguranja kvaliteta rada Agencije u skladu sa ESG sistema internog osiguranja kvaliteta rada Agencije u skladu sa ESG	1.1.3.1 Implemetacije preporuka iz Izvještaja o eksternoj evaluaciji Agencije provedene od strane ENQA	Sektor za razvoj visokog obrazovanja i Sektor za osiguranje kvaliteta	Broj	1	1	1	Budžet			I,II,III,IV kvartal	III, IV
	1.1.3.2 Izrada godišnjeg Izvještaja o samoevaluaciji Agencije u skladu sa ESG										
1.1.4 Provođenje postupaka akreditacije VŠU i SP u BiH u skladu sa mandatom Agencije	1.1.4.1 Imenovanja Komisija stručnjaka	Sektor za osiguranje kvaliteta	Procent	70%	70%	70%	Budžet			I,II,III,IV kvartal	I,II, III, IV
	1.1.4.2 Izdavanje Preporuka o akreditaciji VŠU i SP										
	1.1.4.3 Ocjena usklađenosti Rješenja o akreditaciji i upis u Državni, i registar akreditiranih VŠU i SP										

III – IZVJEŠTAJ O IZRAĐENIM ZAKONIMA PLANIRANIM GODIŠNJIM PROGRAMOM RADA AGENCIJE

Programom rada Agencije za razvoj visokog obrazovanja i obezbjeđivanje kvaliteta za 2023. godinu nije bila planirana izrada zakona.

Opći cilj/načela razvitka: Pametan rast							
Strateški cilj: Razvoj ljudskih resursa							
Srednjoročni cilj: Unaprijediti politike i razvoj kvaliteta u oblasti obrazovanja u Bosni i Hercegovini							
Specifični cilj:							
Naziv zakona	Vrijeme provođenja		Status zakona zaključno sa 31.12.2023. godine				Komentar
	Planirani kvartal za provođenje	Kvartal kada je aktivnost provedena	Upućen VM BiH (DA/NE)	Usvojen na VM BiH (DA/NE)	Procedura u PS BiH (DA/NE)	Usvojen u PS BiH (DA/NE)	
1	2	3	4	5	6	7	8
1.1 (naziv programa)							
1.1.1 (naziv projekta)							
1.1.1.1 (naziv zakona)							
1.1.1.2 (naziv zakona)...							
1.1.2 (naziv projekta)...							
1.2 (naziv programa)...							

IV IZVJEŠTAJ O IZRAĐENIM PODZAKONSKIM AKTIMA PLANIRANIM GODIŠNJIM PROGRAMOM RADA AGENCIJE

Opći cilj/načela razvitka: Pametan rast							
Strateški cilj: Razvoj ljudskih resursa							
Srednjoročni cilj: Unapređenje politika i razvoja kvaliteta visokog obrazovanja u Bosni i Hercegovini							
Specifični cilj: Jačanje osiguranja kvaliteta i stalni razvoj visokog obrazovanja u Bosni i Hercegovini							
Naziv podzakonskog akta	Vrijeme provedbe		Status podzakonskog akta zaključno sa 31.12.2023. godine				Komentar
	Planirani kvartal za provedbu aktivnosti	Kvartal kada je aktivnost provedena	Upućen rukovoditelju (DA/NE)	Usvojen od strane rukovoditelja (DA/NE)	Upućen VM BiH (DA/NE)	Usvojen na VM BiH (DA/NE)	
1	2	3			4	5	6
1.1. Provođenje tematskih analiza i procesa osiguranja kvaliteta							
1.1.1. Postupci akreditacije visokoškolskih ustanova i studijskih programa u BiH u skladu s Okvirnim zakonom i drugim aktima Agencije							
1.1.1.1. Odluka o kriterijima za akreditaciju studijskih programa III ciklusa studija u Bosni i Hercegovini	I kvartal	Nije provedena	DA	NE	NE	NE	Predmetni dokument nije upućen na saglasnost Upravnom odboru, jer je data prednost drugim tačkama dnevnog reda koje su tokom 2023. godine imale prioritet.
1.1.1.2. Preporuke za regulisanje postupka akreditacije visokoškolskih ustanova i studijskih programa 1. i 2. ciklusa studija u Bosni i Hercegovini	Nije planirano Godišnjim programom rada Agencije za 2023.god.	II kvartal	DA	DA	NE	NE	U „Službenom glasniku BiH“, broj 34/23 objavljen dokument
1.3. Provođenje tematskih analiza i procesa osiguranja kvaliteta							
1.3.1. Provođenje aktivnosti na evaluaciji i razvoju sistema internog osiguranja kvaliteta rada Agencije u skladu sa Evropskim standardima za osiguranje kvaliteta u visokom obrazovanju (ESG)							

1.3.1.1.Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji Agencije za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta Bosne i Hercegovine	I	U toku provođenje	DA	NE	NE	NE	<p>Aktivnosti na izradi Prijedloga pravilnika o unutrašnjoj organizaciji koji je usklađen sa odredbama Odluke o načelima za utvrđivanje unutrašnje organizacije organa uprave BiH i Odluke o razvrstavanju radnih mjesta i kriterijumima za opis radnih mjesta u institucijama BiH su okončane. Agencija je pripremila Prijedlog pravilnika koji je u fazi dobijanja potrebnih mišljenja nadležnih institucija, radi dostavljanja Savjetu ministara BiH na razmatranje i usvajanje</p>
--	---	-------------------	----	----	----	----	--

V – IZVJEŠTAJ O IZRAĐENIM MEĐUNARODNIM UGOVORIMA PLANIRANIM GODIŠNJIM PROGRAMOM RADA AGENCIJE

Programom rada Agencije za razvoj visokog obrazovanja i obezbjeđivanje kvaliteta za 2023. godinu nije planirano zaključivanje međunarodnih ugovora

Opći cilj/načela razvitka: Pametan rast							
Strateški cilj: Razvoj ljudskih resursa							
Srednjoročni cilj: Unaprijediti politike i razvoj kvaliteta u oblasti obrazovanja u Bosni i Hercegovini							
Specifični cilj: Jačanje osiguranja kvaliteta i stalni razvoj visokog obrazovanja u Bosni i Hercegovini							
Naziv međunarodnog ugovora	Vrijeme provođenja		Status međunarodnog ugovora zaključno sa 31.12.2021. godine				Komentar
	Planirani kvartal za provođenje	Kvartal kada je aktivnost provedena	Upućen VM BiH (DA/NE)	Usvojen na VM BiH (DA/NE)	Procedura u Predsjedništvu BiH (DA/NE)	Usvojen u Predsjedništvu BiH (DA/NE)	
1	2	3	4	5	6	7	8
1.1 (naziv programa)							
1.1.1 (naziv projekta)							
1.1.1.1 (naziv međunarodnog ugovora)							
1.1.1.2 (naziv međunarodnog ugovora)...							
1.1.2 (naziv projekta)...							
1.2 (naziv programa)...							

VI – RAZVOJNI, INVESTICIJSKI I DRUGI PROJEKTI

Programom rada Agencije za razvoj visokog obrazovanja i obezbjeđivanje kvaliteta za 2023. godinu nisu planirani razvojni, investicioni i drugi projekti.

Opći cilj/načela razvitka: Pametan rast				
Strateški cilj: Razvoj ljudskih resursa				
Srednjoročni cilj: Unaprijediti politike i razvoj kvaliteta u oblasti obrazovanja u Bosni i Hercegovini				
Specifični cilj: Jačanje osiguranja kvaliteta i stalni razvoj visokog obrazovanja u Bosni i Hercegovini				
Naziv projekta javnih investicija	Vrijeme realizacije		Status (ZAVRŠENO, U POSTUPKU, ODLOŽENO, PREKINUTO)	Komentar
	Očekivani period realizacije	Završen (DA/NE)		
1	2	3	4	5
1.1 (naziv programa)				
1.1.1 (naziv projekta)				
1.1.1.1 (naziv projekta javnih investicija)				
1.1.1.2 (naziv projekta javnih investicija)...				
1.1.2 (naziv projekta)...				
1.2 (naziv programa)...				

VII – IZVJEŠTAJ O PROVEDENIM KONSULTACIJAMA KOD IZRADE GODIŠNJEG IZVJEŠTAJA O RADU

Kod izrade godišnjeg izvještaja o radu, Agencija za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta je u skladu sa članom 11. stav (4) Odluke o godišnjem planiranju rada i načinu praćenja i izvještavanja o radu u institucijama Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 94/14) primijenila Pravila za konsultacije u izradi pravnih propisa („Službeni glasnik BiH“, broj 5/17).

Izvještaj o radu Agencije za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta za 2023. godinu bio je u eKonsultacijama u periodu od do godine. U ostavljenom periodu Agencija nije zaprimila prijedloge i/ili primjedbe na tekst nacrtu Izvještaja rada za 2023. godinu.

DIREKTOR

Prof.dr Enes Hašić